

Opschrift

Vergadering van 10 februari 2026

Nummer: 2026_MV_00163

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Karlijn Deene: Mogelijk asbest-speelzand & stedelijke scholen (hoogdringend)

Raadslid(-leden):

Karlijn Deene - N-VA

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Recent kwam het nieuws in de pers dat (in China geproduceerd) speelzand mogelijk de kankerverwekkende stof asbest bevat. De bal ging aan het rollen na een in Nederland uitgevoerd onderzoek en nadat er eerder al problemen opdoken in Australië en Nieuw-Zeeland. Momenteel is onderzoek lopende naar in ons land verkrijgbaar speelzand. Dergelijk speelzand wordt soms ook in klas- en schoolcontext gebruikt als educatief knutselmateriaal. Zowel de minister van consumentenbescherming als het Departement Onderwijs – in overleg met OVAM – stuurden in afwachting van de onderzoeksresultaten veiligheidshalve al adviezen uit, specifiek ook naar de scholen. Concreet wordt er gevraagd om bij wijze van voorzorgsmaatregel kinderen niet in contact te laten komen met speelzand en om aanwezig zand op een veilige wijze – in overleg met de preventieadviseur – te verwijderen.

Motivering hoogdringendheid: Het nieuws over het mogelijk asbest bevattende speelzand kwam pas in de media op do 5/2, na het verstrijken van de deadline voor het indienen van vragen. Heel wat ouders van schoolkinderen – ook in stedelijke scholen – maken zich hier uiteraard zorgen over. Het is dan ook belangrijk de door de schepen gehanteerde aanpak te kennen met betrekking tot deze problematiek.

Vraag:

1. Kan de schepen toelichten in hoeveel stadsscholen dergelijk speelzand gebruikt wordt? Gaat het enkel om gekleurd kinetisch knutsel-zand of ook om de zandbakken? Is de herkomst ervan bekend?
2. Werden de uitgebrachte adviezen ondertussen opgevolgd? Werd alle speelzand verwijderd en/of de zandbakken afgesloten?

3. Hoe wordt omgegaan met ongeruste reacties van ouders? Hoe verloopt de communicatie met de ouders?

Antwoord

Beste raadslid Deene, dank voor uw vraag. Mag ik nog eens zeggen dat dit thema, als het inderdaad zou blijken dat er sporen van asbest kan voorkomen in kinderspeelgoed, ieders grote bezorgdheid vereist!

Dit is geen Gents probleem, maar een issue op grotere schaal

Elke burger moet er kunnen op rekenen dat onze verantwoordelijken voor de volksgezondheid de juiste criteria en voorwaarden stellen, zodat dergelijke vervuilde kankerverwekkende producten niet in ons kinderspeelgoed terecht komen.

Dit is ook geen thema dat elke Vlaamse stad of gemeente naar best vermogen moet aanpakken.

- Wij moeten kunnen rekenen op correcte en eenduidige bovenlokale instructies zodat burgers in alle steden en gemeenten op dezelfde wijze beschermd worden.
- Ik -en velen met mij- hebben het ook als problematisch ervaren dat wij in Gent op donderdagavond alle voorzorgsmaatregelen in gang hebben moeten zetten op basis van de weinige info die we in de media konden sprokkelen. Er was op dat moment geen gecoördineerde instructie van hogerop.
- Pas om 22:30 *tweette* Vlaams minister-president Matthias Diependaele op X dat hij het Vlaams Crisiscentrum gevraagd had om "de communicatie tussen alle betrokken Vlaamse diensten te stroomlijnen, zodat burgers en instellingen correct worden geïnformeerd". (Agentschap Opgroeien verspreidt richtlijnen voor ouders, kinderopvang en jeugdhulp naar aanleiding van mogelijk asbest in speelzand | VRT NWS: nieuws).
- Als er zich een potentieel gevaar voordoet voor de volksgezondheid dan verwacht ik wel snellere en meer gestroomlijnde instructies van onze overheden via duidelijke richtlijnen van de bevoegde administraties en dat via geijkte kanalen en niet in eerste instantie enkel via uitspraken van een minister via de pers.
- Het is bovendien niet omdat het zand nu verwijderd zou worden, dat verdere opvolging en analyse niet meer van doen is. Er zitten gaten in onze systemen om inkomende producten te screenen. Eerst hadden we de babymelkpoeder en nu het speelzand. Er is duidelijk een scherpere aanpak nodig.

Gentse aanpak

De veiligheid en gezondheid van kinderen en medewerkers staat altijd voorop. Daarom hebben wij hier in **Gent** onmiddellijk voorzorgsmaatregelen genomen.

- Van zodra de media vorige donderdagavond gewag maakten van dit potentiële probleem, hebben wij in Gent diezelfde avond nog gehandeld, nog voor er bovenlokale instructies waren. Mijn hartelijke dank daarbij aan alle trekkers bij het departement en de diensten die dit met veel verantwoordelijkheidszin hebben aangepakt tot in de late avonduren.
- Vanuit het Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd vertrok op donderdag om 20:45 al de eerste instructiemail naar alle verantwoordelijken binnen ons

Stedelijk Onderwijs Gent, de Dienst Kinderopvang, het Groeiteam en de Jeugddienst: alle activiteiten met zand (binnen en buiten) werden met onmiddellijke ingang en tot nader order opgeschort. Het aanwezige zand moest volgens de eerste beschikbare aanwijzingen opgeborgen worden en buiten bereik van kinderen geplaatst.

Die mail van donderdagavond bevatte ook al een template waarmee scholen en crèches eenduidige procesinfo konden meegeven aan ouders. Die oudercommunicatie hebben wij herhaald wanneer er nieuwe stappen werden gezet.

Ook de stadsbrede coördinatie onder leiding van de burgemeester en met alle betrokken diensten en de preventiedienst werd onmiddellijk opgestart.

- We hebben zoals gezegd lang moeten wachten op officiële en meer specifieke richtlijnen en communicatie vanuit Vlaanderen, om onze lokale acties zo goed mogelijk te sturen.
- Er werd eerst ook tegenstrijdige info verspreid door de Vlaamse agentschappen van Onderwijs en Opgroeien over in welke producten het probleem zich zou kunnen voordoen: alleen in kinetische zand (binnenzand) of ook in buitenzand.

Op vrijdag is dan het bericht gekomen dat de FOD Economie, onder bevoegdheid van minister Diependaele, de instructies zou coördineren.

- Toen die adviezen binnenkwamen, bleken die voor buitenzand minder streng dan wat we in Gent uit voorzorg hadden opgelegd aan onze diensten en kindlocaties in afwachting van deze info. Men focuste verder op binnenzand.
- Op maandagmiddag is de stadsbrede communicatie aangepast en werd de instructie dat er niet mocht worden gespeeld in buitenzand aangepast. Onze stedelijke zandbakken worden nl; gevuld met vb rijnzand.
- Pas gisteren, maandag, is de lijst bekendgemaakt met de producten/merken die bij staalname in andere landen asbestsporen bleken te bevatten. De lijst van Belgische producten/merken is nog steeds niet beschikbaar.

Huidige aanpak

Wij blijven op onze Gentse kindlocaties het voorzichtigheidsprincipe aanhouden tot we op basis van onze eigen staalnames, de technische fiches van de fabrikanten en de lijsten van FOD Economie meer zekerheid hebben. Alle zand is volgens de instructie geïnventariseerd, verpakt en zal verwijderd worden tot we meer info hebben over de resultaten en risico's. 80% van het zand is vandaag reeds verwijderd en opgeslagen met een label per school, zodat scholen -mocht het zand veilig blijken- het kunnen terug op vragen.

Aantal scholen

Mevrouw Deene, u vraagt naar het aantal stedelijke scholen dat met kinetisch zand werkt.

- Mag ik de vraag uitbreiden tot alle stedelijke kindlocaties. De instructie om alle activiteiten met zand op te schorten gold algemeen op alle locaties waar kinderen in aanraking zouden kunnen komen met speelzand.
- De **analyse** van de producten die aanwezig waren in onze stedelijke kindlocaties gebeurt niet locatie per locatie, maar op een overkoepelend niveau, stadsbreed.
- Voor de **preventieve verwijdering van alle kinetisch zand** maakten de diensten een instructie van inpak en ophaal voor alle stedelijke kindlocaties.

Conclusie

Mevrouw Deene, ik denk dat u kan vaststellen dat we voor de stedelijke kindlocaties alles op alles gezet hebben om onze kinderen en medewerkers preventief te beschermen.

Maar ik herhaal waarmee ik begonnen ben:

Ik blijf hier, als beleidsmaker en mama, met veel vragen zitten. Ik dring erop aan dat de Vlaamse beleidsmakers dit thema niet alleen reactief aanpakken en het zand dat hier al aanwezig is te screenen en te verwijderen. We hebben ook een aanpak nodig om de gaten in ons systeem te dichten.

Hier zijn nog veel vragen over, Mevrouw Deene. U bent zelf ook mama. Je zal het met me eens zijn dat dit soort van potentiële risico's voor de gezondheid van onze kinderen absoluut te vermijden is. Ik hoop dat de mensen die aan de knoppen zitten, dit dan ook heel ernstig nemen.
